

Рисунка отъ Ст. Баджовъ.

СТАРИННАТА ЧЕРКВА СВ. СОФИЯ ВЪ СТОЛИЦАТА.

Рисунка съ перо отъ художника Ст. Баджовъ, прѣподавателъ по декоративно искусство въ Софийското Художествено Индустриално Училище.

Малкитѣ ни абонати, живущи въ София, сж имали случай да видятъ голѣмата старинна полусрутена черква Св. София, съградена на най-високата точка на града София, но малцина отъ тѣхъ знаятъ нейната история и нейното значение като паметникъ на строителното искусство. Извѣстниятъ нашъ младъ, но извѣрдно прилеженъ и плодовитъ археологъ писателъ Д-ръ Богданъ Д. Филовъ, директоръ на Народния Музей, е написалъ едно обемисто и прѣпълнено съ илюстрации съчинение върху тая черква и намѣренитѣ въ нея старини и рисунки-мозаики по подоветѣ ѝ. Той излага всестранно историята на черквата. Споредъ него, на мѣстото, кждѣто е сега Св. София, още въ началото на 4-то столѣтие слѣдъ Христа е имало малкъ параклисъ, около който имало гробища, които сега се откриха дълбото въ земята. Когато вестготитѣ сж нахлули въ Балканския Полуостровъ, черквата е била разрушена, но въ началото на 5-то столѣтие на нейното мѣсто е била построена по-голѣма черква, която сжщо била разрушена въ 447 год. когато хунитѣ завладѣли София и я разграбили и опожарили. Въ VI-то столѣтие едва е била съградена, върху развалинитѣ на първитѣ двѣ черкви, (частъ отъ подоветѣ на които, украсени съ хубави мозаики, се откриха при недавнитѣ разкопки, извършени подъ надзора на Г-на Филова) настоящата черква Св. София.

Слѣдъ завладѣването на София отъ турцитѣ, въ 1386 год., черквата не е била веднага прѣобърната въ джамия. Най-първо тя е служила за складъ на оржжия и е била заоставена тѣй до XVI-то столѣтие, когато е била въ плачевно състояние. На близо до черквата е билъ изгоренъ отъ турцитѣ въ 1512 год. Св. Георги отъ Кратово.

Прѣзъ XVII и XVIII-то столѣтие Света-София е служила на турцитѣ като главна джамия. Почти всички пжтешественици отъ тая епоха ни даватъ свѣдѣния за нея и хвалятъ нейната хубость.

Джамията почва да се руши отъ XIX-то столѣтие. Зимлетрѣсението на 23 мартъ 1818 година бѣше катастрофално за града София; тогава и църквата е пострадала много. По-сетнѣ, землетрѣсението на 18 септември 1858 г. причини твърдѣ важни поврѣди на джамията и отъ тоя день тя е била изоставена на провидението и слѣдователно, на естествено рушение.

Слѣдъ освобождението на България джамията служеше извѣстно врѣме за складъ. Въ 1900 год. една частъ отъ дѣсното крило на черквата бѣше поправено и обърнато въ черквица.

Едва въ 1911 г., когато се почнаха сериозни разкопки около и въ черквата, се взеха мѣрки, необходими за запазването на тоя забѣлжителенъ паметникъ на християнската архитектура въ България.